

Programma

4

Onderwijs en Jeugd

Het programma "Onderwijs en jeugd" omvat alle beleid en activiteiten die door de gemeente op dit terrein worden uitgevoerd. De volgende taken maken onderdeel uit van dit programma:

- Algemeen lokaal onderwijsbeleid
- Schoolbestuurlijke taak
- Voortijdig schoolverlaten
- Leerlingenvervoer
- Volwasseneneducatie
- Kinderopvang
- Peuterspeelzaalwerk
- Lokaal Jeugdbeleid
- Onderwijshuisvesting
- Kennisinnovatie

1. Trends en ontwikkelingen

Ten tijde van het opstellen van dit programma is een forse bezuinigingsoperatie in voorbereiding. Eén van de overwegingen hierbij is dat instellingen in het algemeen efficiënter

Programma 4 Onderwijs en jeugd

en doelmatiger moeten gaan werken en vooral in een betere onderlinge samenwerking hun doelstellingen realiseren.

1.1 Jeugd

Jeugd blijft ook in deze bestuursperiode voor dit college een speerpunt. Wij geloven in de kracht van jeugd en kiezen voor een positieve en actieve benadering. Via ons jeugdbeleid willen we het vertrouwen in de mogelijkheden van de jeugd zelfs versterken. Dat is nodig, want er wordt erg veel gevraagd van onze toekomstige volwassenen, zoals participatie, zelfredzaam zijn en verantwoordelijkheid dragen. Tegelijk neemt de complexiteit van de samenleving toe.

Wie geen toegang heeft tot kennis en informatie komt aan de zijlijn te staan. De arbeidsmarkt vraagt goed opgeleid personeel. Sterk jeugdbeleid is goed voor de vitalisering van Emmen en dus voor onze gemeenschap.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Gezien de landelijke, provinciale, regionale en lokale ontwikkelingen kan voor 2012 al een aantal richtinggevende uitspraken worden gedaan ten behoeve van de visieontwikkeling en beleid:

- In het regeerakkoord is opgenomen dat de Centra voor Jeugd en Gezin bij decentralisatie van de jeugdzorg het front office vormt voor alle (gemeentelijke) jeugdzorg. Een CJG kan een centrale en coördinerende rol spelen in het organiseren en toegankelijk maken van de zorg maar zelf ook allerlei andere vormen van ondersteuning bieden. Dit betekent dat het CJG versterkt en verbreed wordt met verschillende functies die in de nieuwe situatie onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. Voor een aantal van deze - vaak meer gespecialiseerde - functies binnen de jeugdzorg ligt het voor de hand dat gemeenten (meer) samenwerken.
- Het is essentieel om het moment van de stelselherziening jeugdzorg (= de verschuiving van de verantwoordelijkheden van de provincies naar de gemeenten) aan te grijpen om de jeugdhulpverlening op een andere leest te schoeien, namelijk van een beleid dat gericht is op directe interventies (vaak gebaseerd op preventieve risicoanalyses) naar een beleid dat gericht is op de versterking van de zogeheten 'pedagogische civil society'. De uitdaging is de stelselherziening vooral als een mogelijkheid te zien om de jeugdhulp weer terug te brengen waar die hoort: in gezinnen en hun onderlinge verbanden.
- Het gaat om het versterken van opvoeden in plaats van het overnemen ervan.
- Opvoeders (ouders, peuterspeelzaalleiders, leerkrachten en in feite elke volwassene in de directe omgeving van een kind/jongere) moeten waar nodig versterkt worden in hun eigen handelingsrepertoire om de ontwikkeling van jeugdigen met alle 'gewone strubbelingen' in goede banen te leiden. In Drenthe wordt hier vorm aan gegeven door middel van het project 'Positief opvoeden Drenthe' (POD).
- Een sterke inzet op het voorkomen en (vroegtijdig met lichte ondersteuning) verhelpen van problemen. Hiermee moet de vraag naar intensieve zorg verminderen.
- Intensieve zorg voor jeugdigen en ouders dient in de eigen omgeving geboden te worden. De hulp dient in alle gevallen bij te dragen aan de kracht van sociale netwerken. Behandeling buiten de directe omgeving van het kind (in dagopvang, tehuizen, klinieken of speciale scholen) gebeurt bij uitzondering en alleen als de bescherming van het kind of de samenleving daarmee duidelijk gediend is.
- Als het gaat om het hulpaanbod wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van 'evidence-based programma's'. Aanbieders van programma's, interventies en methoden moeten laten zien welke resultaten ze boeken, zodat duidelijk is wat goed gaat en waar verbeteringen mogelijk zijn.

Transitie Jeugdzorg

De gemeente Emmen neemt, net als alle Drentse gemeenten, deel aan de Drentse pilot Jeugdzorg. Deze pilot richt zich op de jaren 2011 en 2012, met een uitloop naar 2013 en 2014. De pilot is uitgewerkt in een projectplan. Het plan is opgesteld door de voorbereidingsgroep Drentse pilot en op 18 november 2010 vastgesteld door de Drentse portefeuillehouders jeugd van de 12 Drentse gemeenten en de portefeuillehouder jeugdzorg van de provincie Drenthe. Het doel van de pilot is om de stelselherziening te benutten om efficiënter en doelmatiger te gaan samenwerken. Dat is nodig om sneller en beter zorg te kunnen bieden aan jeugdigen en gezinnen. Ook speelt mee dat na 2015 structureel minder (rijks)geld beschikbaar komt voor de jeugdzorg.

Programma 4 Onderwijs en jeugd

In Drenthe kennen gemeenten en provincie een lange traditie van samenwerking rond het jeugd(zorg)beleid. Zoals bijvoorbeeld bij de brede invoering van de Drentse Verwijs Index en de methodiek van Triple P via het project Positief Opvoeden Drenthe. Ook ondersteunt de provincie met sociale allianties de ontwikkeling van de CJG's die door de Drentse gemeenten voortvarend zijn opgepakt. Deze positieve samenwerkingscultuur heeft er ondermeer toe geleid dat in onze provincie al enige jaren nauwelijks wachtlijsten bestaan. Uitgangspunt voor de Drentse gemeenten daarbij is de lokale inkleuring van de CJG's. 'Lokaal wat lokaal kan, provinciaal wat provinciaal moet.' In de pilot worden oplossingen gezocht die recht doen aan dit uitgangspunt.

In het kader van de ontwikkelingen rondom passend onderwijs en de transitie van de jeugdzorg zorgen we voor afstemming tussen de zorgstructuren in het jeugd(zorg)beleid en het onderwijs.

Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

In het kader van de verdere ontwikkeling van het onderwijsachterstandbeleid en mede aangejaagd door de invoering van de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) hebben wij ons de vraag gesteld hoe wij in de toekomst voorzieningen voor kinderen willen inrichten, zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen, hun talenten kunnen ontplooiën en goed voorbereid zijn op hun toekomst en waarbij de voorzieningen kwaliteit bieden en efficiënt, bereikbaar en betaalbaar blijven.

Onze ambitie voor 2012 en verder is het realiseren van een laagdrempelige, integrale, hoogwaardige pedagogische basisvoorziening in wijken en dorpen/gebieden voor alle kinderen van 0 tot en met 12 jaar.

Ouders en kinderen kunnen hier terecht voor onderwijs, opvang, ontwikkelingsstimulering en opvoedingsondersteuning. Het is een belangrijke ontmoetingsplaats. Er is geen blauwdruk te geven van een integraal kindcentrum, maar er moeten verschillende combinaties van functies mogelijk zijn. Wij streven naar zoveel mogelijk functies voor de hele leeftijdsgroep van 0 tot en met 12 jaar onder één dak en/of binnen een samenwerkingsverband op dorps-/gebieds- of wijkniveau.

Het aanbod moet minimaal voldoen aan de wettelijke eisen (Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, Wet op Primair Onderwijs, Wet op Onderwijszoektocht).

Onze ambitie is dat door dit aanbod alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, de kans krijgen om zich optimaal te ontwikkelen en hun talenten te gebruiken, zodat zij een succesvolle schoolcarrière en later een bij hen passende plaats in de maatschappij veroveren. Hierbij hebben wij extra aandacht voor kinderen die door allerlei omstandigheden onvoldoende gestimuleerd worden in hun ontwikkeling.

1.2. Kennisinnovatie

De aanwezigheid van kennisinstellingen in Emmen is een belangrijke factor. Stenden Hogeschool verzorgt opleidingen als cultuurmanagement en informatica. Het Regionaal Opleidingen Centrum (ROC) Drenthe College heeft onder andere opleidingen als Multimedia, ICT, Mediavormgever en Cultuur & Entertainment en het ROC Alfacollege biedt ondermeer de opleidingen Multimedia Design, ICT, Interieurdesign en Modestyling in haar pakket aan. In Emmen is het aanbod creatieve opleidingen nog beperkt.

Onderzoek en consultatie van het Emmer bedrijfsleven moet uitwijzen in hoeverre er een gerichte uitbreiding van het opleidingsaanbod van de Stenden Hogeschool en de beide ROC's wenselijk en haalbaar is.

De ontwikkeling van het Atalantaproject biedt kansen om de aanbevelingen in concrete acties om te zetten. Kenniscirculatie is één van de specifieke doelen binnen Atalanta en daarom zijn de lectoraten van Stenden Hogeschool en het Alfacollege daarbij betrokken. Daarnaast kan Atalanta interessante vestigingsmilieus opleveren voor creatieve bedrijven. Binnen het project is het streven om het bedrijfsleven en zeker ook het lokale midden- en kleinbedrijf, in een vroegtijdig stadium bij de ontwikkelingen te betrekken.

Binnen Bahco 3 is 'Netwerken voor kennistransfer' één van de thema's. Daarbinnen zijn verschillende projecten onderscheiden, waarbij vooral het bedrijfsleven aan zet is. Andere projecten als 'Afstemmen curriculum MBO-opleidingen' en 'Uitwisseling kennis tussen onderwijs en bedrijfsleven' worden uitgewerkt in het Meerjaren Beleidskader Arbeidsmarkt- en participatiebeleid (zie programma 6, Participatie).

1.3. Bestuur openbaar primair onderwijs

Daling leerlingenaantal openbaar onderwijs

Het leerlingaantal in het openbaar onderwijs daalt tot 2014 met 8,8%. De daling heeft consequenties voor de instandhouding van het aantal scholen, de werkgelegenheid binnen het Openbaar Onderwijs en de financiële mogelijkheden. Tevens krijgen scholen te maken met leegstand van gebouwen, waarvoor geen vergoeding wordt ontvangen. Om te kunnen anticiperen op krimp zijn er maatregelen uitgewerkt waaronder samenvoeging van scholen. Hierdoor kunnen de huisvestingslasten omlaag worden gebracht, kan efficiënter worden gewerkt, kan personeel efficiënter worden ingezet en worden uiteindelijk de kosten per leerling teruggebracht. Echter, onderwijs op maat en kwaliteit zijn en blijven het uitgangspunt voor elke leerling in het openbaar onderwijs in de gemeente Emmen.

Onderwijskundige zaken

In 2012 zal onderzocht worden wat de consequenties zijn van de bezuinigingen passend onderwijs en de nieuwe regio-indeling samenwerkingsverbanden voor de school voor speciaal basisonderwijs de Catamaran en de school voor voortgezet speciaal onderwijs de Thrianta. Er wordt een pilot Kindcentrum aangevraagd bij het Ministerie van Onderwijs. Het is de bedoeling dat er een dergelijk centrum wordt opgezet in Nieuw-Dordrecht waarbij kinderen vanaf 2,5 jaar tot 12 jaar onderwijs krijgen in één gebouw. Tevens zal onderzocht worden in hoeverre 12-, 13-, en 14-jarigen een aantal dagdelen kunnen worden opgevangen waarbij huiswerkbegeleiding en sportactiviteiten worden aangeboden.

Hoog- en meerbegaafdheid

De drie openbare basisscholen in de Rietlanden starten met het ontwikkelen van een aanpak voor meerbegaafde leerlingen. Deze aanpak is overdraagbaar naar andere scholen (kennisdeling).

1.4. Bredeschool ontwikkeling

Wat betreft de bredeschoolontwikkeling is besloten de bestaande projectmatige aanpak te continueren tot 1 augustus 2011. Daarna willen wij via een lichtere vorm van regie goede ontwikkelingen blijven implementeren.

Op dit moment wordt tevens gewerkt aan de implementatie van de Impuls Bredeschool, Sport & Cultuur. Op basis van deze rijksimpuls zijn tot 2012 in onze gemeente 14 zogeheten combinatiefunctionarissen aangesteld.

1.5 Aanpak Voortijdig SchoolVerlaten (VSV)

Het jaar 2011 is het laatste jaar van de vierjarige convenantperiode "terugdringen VSV". De ambitie van het convenant was om in 4 jaar het VSV met 40% terug te dringen. Het ministerie heeft besloten om de convenantperiode met een jaar te verlengen en het komend jaar 2012 te gebruiken om een nieuwe convenantperiode voor 2013 en verder af te sluiten.

2. Wat willen wij bereiken

ONDERWIJS EN JEUGD

- Verder versterken van kennisinnovatie en kennistransfer tussen scholen/ kennisinstellingen en bedrijven.
- Meer deelname van onze inwoners aan scholing en opleiding.
- Ontwikkelingskansen voor jongeren stimuleren.
- Opvoed- en opgroeiondersteuning verbeteren door het creëren van een omgeving waarin jongeren en hun ouders steun krijgen bij vragen en problemen.
- Voorkomen en verminderen van voortijdig schoolverlaten en vermindering jeugdwerkloosheid.
- Initiatieven Bredeschoolontwikkeling borgen.
- Ruimte geven aan eigen initiatieven van jongeren.
- Jongeren meer betrekken bij de invulling van hun eigen leef-, leer- en werkomgeving.
- Samenwerkingsverbanden stimuleren van onderwijs, werk, zorg, veiligheid en overlast, waarin professionals samenwerken bij de uitvoering van de doelstellingen van het jeugdbeleid.
- Taal- en ontwikkelingsachterstanden vroegtijdig voorkomen en bestrijden in de voor- en vroegschoolse periode.

3. Wat doen we ervoor

ONDERWIJS EN JEUGD	
Acties	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> Terugdringen schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten 	De terugdringing van de uitval verloopt naar wens. De tijdelijke regeling VSV wordt voor 2012 uitgevoerd voor projecten in het MBO en in de overgang MBO-VMBO. De doelgroepen zijn, gezien de uitvalpercentages, jongeren die niet meer leerplichtig zijn en jongeren in de start van het MBO. Zorg op scholen en Plusvoorzieningen wordt verder ontwikkeld voor overbelaste jongeren en de wijzigingen op de scholen door de inzet van Passend Onderwijs. Ingezet wordt op vroegsignalering, aansluiting tussen zorg op scholen en hulpverlening en efficiënte inzet daar waar nodig.
<ul style="list-style-type: none"> Verdere ontwikkeling Brede- schoolconcept 	Uitvoering geven aan de Impuls Bredescholen, Sport en Cultuur (combinatiefuncties).
<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan het Aanvalsplan Laaggeletterdheid 	In 2012 nemen 50% meer laaggeletterden deel aan een cursus lezen en schrijven dan in 2011. In 2011 namen 180 cursisten deel, in 2012 moeten dit er 279 worden. Monitoring vindt plaats via een uitvoeringsovereenkomst met het Drenthe College.
<ul style="list-style-type: none"> Participatie van kinderen 	Eind 2011 is de daadwerkelijke invoering van een brede pas (de Youngsterpas), waaraan allerlei maatregelen en activiteiten gekoppeld kunnen worden gericht op het vergroten van de maatschappelijke participatie van kinderen, een feit.
<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering Onderwijs AchterstandenBeleid (OAB), waaronder invulling geven aan de wet OKE en uitvoering van het project Vanzelfsprekend 	Het OAB-programma 2012 wordt uitgevoerd. Het project Vanzelfsprekend loopt door. De nieuwe wet OKE is in 2012 ingevuld. Gezamenlijk doel van deze activiteiten: taal- en ontwikkelingsachterstanden vroegtijdig signaleren en bestrijden, zodat een goede start in het primair onderwijs gemaakt kan worden. Doelgroepkinderen zijn in kaart gebracht en worden toegeleid naar voorschoolse voorzieningen met een VVE aanbod.
<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering Jeugdbeleid 	Ook voor 2012 zal een uitvoeringsprogramma Jeugd worden opgesteld, waarin alle activiteiten zijn opgenomen, die binnen de verschillende programmalijnen kunnen worden uitgevoerd.
<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering Masterplan taal 	Hiermee wordt een integrale en brede aanpak van taalproblematiek in Emmen gerealiseerd, gericht op het verbeteren van de taalvaardigheid en het vroegtijdig signaleren van taalachterstanden. Het betreft een aanpak in samenwerking met de provincie Drenthe om de taalvaardigheid vanaf de voor- en vroegschoolse educatie tot en met het primair-, het voortgezet onderwijs en het beroepsonderwijs te vergroten. Eén van de uitvoeringsplannen is de pilot kwaliteitsimpuls 0-4 jarigen die met financiering van het Rijk wordt uitgevoerd samen met de provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn en Coevorden. Hiervoor is een convenant afgesloten. Het lokale uitvoeringsprogramma voor Emmen is in uitvoering.

Programma 4 Onderwijs en jeugd

- **Uitvoering WMO** Uitvoering geven aan het meerjarenbeleidsplan Wmo 2012 – 2016, wat betreft de onderdelen die betrekking hebben op Jeugd. Naast de verdere ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin betreft dit vooral het vormgeven van de ondersteuning van jonge mantelzorgers en het uitvoeren van preventieve activiteiten op het gebied van verslavingszorg, veelal via het onderwijs.

4. Meting

ONDERWIJS EN JEUGD					
Effect indicator	Resultaat	Streefwaarde			
	2010	2012	2013	2014	2015
• % geslaagden in het voortgezet onderwijs [%]	93,6%	94%	94%	94%	94%
• aantal voortijdige schoolverlaters [personen]	279	236	225	215	210

Prestatie indicator		2012	2013	2014	2015
• locaties concept Brede School		19	19	19	19
• toename aantal herplaatste 18 - 23 jarigen met een startkwalificatie	250	300	325	400	425
• aantal kinderen dat deelneemt aan een schakelklas	36	36	36	36	36
• aantal educatieve trajecten in het kader van WEB	545	420	380	380	380

5. Risico's

Binnen het kader van de lump sum is het uitgangspunt dat de schoolbestuurlijke taak openbaar onderwijs wordt uitgevoerd op basis van het principe budgettair neutraal. Aan de hand van kengetallen is een algemene voorziening van minimaal 8% van de omzet wenselijk, waaraan wij ruim voldoende.

6. In welke documenten is relevant beleid vastgelegd

- Notitie infrastructuur onderwijshuisvesting gemeente Emmen jaar 2011
- Beleidskader Brede School (vastgesteld april 2003)
- Ondernemingsplan Centrum voor Jeugd en Gezin Emmen jaar 2011
- Convenant sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten 2012
- Beleidskader Jeugdbeleid 2008 – 2020
- Lokale Educatieve Agenda 2011-2014
- Jeugdagenda 2012

7. Vastgelegde investeringen c.a. en volumes in euro's

(bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	2012	2013	2014	2015
Onderwijsvolume	221	467	713	959
Knelpunten onderwijshuisvesting	17	17	17	17
Onderwijshuisvesting uit extra accres	18	18	18	18
totaal programma 4 Onderwijs en jeugd	256	502	748	994

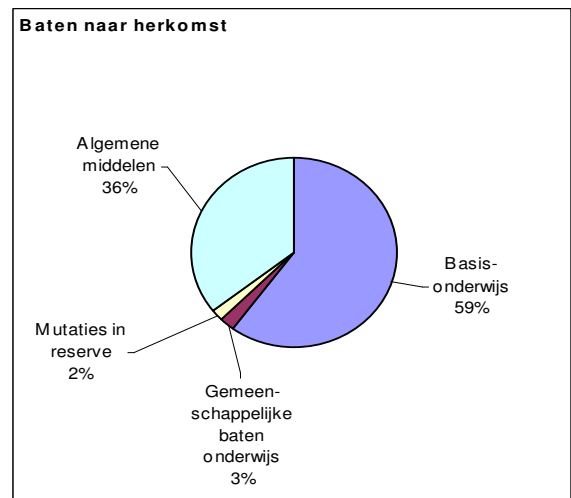
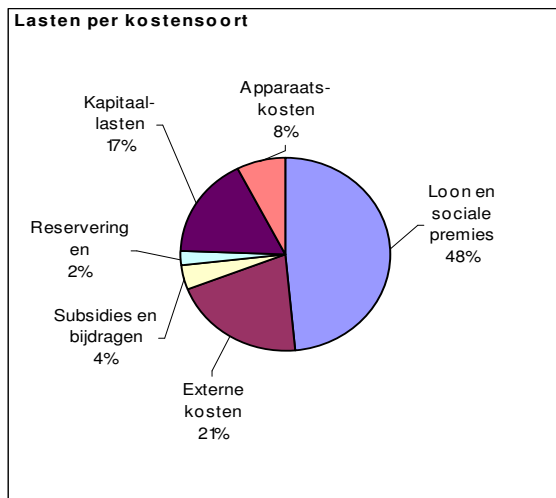
8. Wat mag het kosten

8.1 Lasten en baten programma

(bedragen in duizenden euro's)

		2012	2013	2014	2015
Lasten	007 Volumes programma 4 Onderwijs en jeugd	256	502	748	994
	205 Werk- Onderwijs en jeugd	1.151	1.152	1.131	1.132
	208 Maatschappelijke Zaken	1.781	1.791	1.802	1.812
	306 Onderwijshuisvesting	9.725	9.696	10.089	8.681
	307 Onderwijs (excl. huisvesting)	3.160	3.154	3.148	3.142
	320 Kinderopvang / peuterspeelzaalwerk	1.136	1.135	1.135	1.132
	606 Schoolbestuurlijk	31.592	30.612	29.637	29.637
	607 Bewegingsonderwijs	102	103	104	104
	617 Impuls brede scholen, sport en cultuur	306	307	307	307
Totaal lasten		49.209	48.452	48.101	46.941
Baten	205 Werk- Onderwijs en jeugd	497	497	497	497
	306 Onderwijshuisvesting	8	8	8	8
	307 Onderwijs (excl. huisvesting)	1.594	1.594	1.594	1.594
	606 Schoolbestuurlijk	30.492	29.550	28.575	28.575
	607 Bewegingsonderwijs	32	32	32	32
Totaal baten		32.623	31.681	30.706	30.706
Saldo programma bruto		16.586	16.771	17.395	16.235
Reserves	Onttrekking	969-	908-	1.394-	1.431-
	Storting	1.191	1.191	1.191	1.191
Mutatie reserves		222	283	203-	240-
Saldo programma netto		16.808	17.054	17.192	15.995

In onderstaande grafieken zijn de lasten weergegeven naar onderwerp en de baten weergegeven naar herkomst

Programma 4 Onderwijs en jeugd

8.2 Bezuinigingsvoorstellen

Parallel aan het opstellen van de begroting heeft het bezuinigingstraject plaatsgevonden. De resultaten van de bezuinigingsoperatie zijn weergegeven in onderstaande tabel (in duizenden euro's). Een uitgebreide toelichting op de afzonderlijke bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in het document 'Bezuinigingsvoorstellen (meerjaren)begroting 2012-2015'. Dit document is integraal onderdeel van deze meerjarenbegroting.

Bezuinigingsvoorstellen programma 4					
nr	omschrijving (bedragen * € 1.000)	2012	2013	2014	2015
1	Budget onderhoud huisvesting scholen -10%	100	100	100	100
2	Groepsgrootte peuterspeelzalen van 15 naar 16 (SEDNA)	78	78	78	78
3	Centrum Jeugd en Gezin	93	93	93	93
Totaal programma 4		271	271	271	271